

არასრულწლოვანთა მიმართ სამართალწარმოება ისტორიულ ჭრილში

ელენე კავთუაშვილი

საქართველოს უნივერსიტეტის სამართლის სკოლის
დოქტორანტი, ვეროპის სასწავლო უნივერსიტეტის
სამართლის ფაკულტეტის ასისტენტი,
კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტის სამართლის
ფაკულტეტის ასისტენტი

საკვანძო სიტყვები: მართლმსაჯულება, ბავშვი, ისტორია

„ბავშვის ბუნება საიდუმლოთა საიდუმლოა“*

* * *

დანაშაული, როგორც თანდაყოლილი სენი, დამა-
ხასიათებელია ყველა ეპოქის, სოციალური სისტემის,
სახელმწიფოსა და საზოგადოებისთვის. ამასთან, მარ-
თლმსაჯულების სწორი და ეფექტიანი განხორციელება
რჩება სახელმწიფოს მთავარ ამოცანად მისი განვითარების
ნებისმიერ ეტაპზე. კაცობრიობა კი მუდმივად ახალ გზებს
ეძებდა, რათა უარი ეთქვა მკაცრ სისხლის სამართლის
პოლიტიკაზე. სამართლიანობის საყოველთაოდ აღიარებული
ცნება არ არსებობს. ამავე დროს, სავსებით შესაძლებელია,
რომ ესა თუ ის კონკრეტული ქცევა ან გადაწყვეტილება
შეფასდეს, როგორც „სამართლიანი“ ან „უსამართლო“ ე.ი
სამართლიანობა არის ნორმატიული, ანუ შეფასებითი კატე-
გორია. მისი მასშტაბებით შეიძლება, როგორც ნორმების
და მთელი ნორმათა სისტემის, ასევე, პრინციპების და

* ილია ჭავჭავაძე, 1837-1907 წ. – პუბლიცისტი, საზოგადო მოღვაწე.

სამართლებრივი ინსტიტუტების შეფასება.¹ კაცობრიობა დასაბამიდან ცდილობს შექმნას ბავშვებზე გათვლილი აღზრდის უნივერსალური სისტემა და იდეალური მოდელი, ზოგჯერ მკაცრი, ზოგჯერ კი – ზედმეტად ჰუმანური.²²

გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ერთ-ერთი აღიარებული ანგარიშის თანახმად კი, ახალგაზრდები მოსახლეობის კრიმინალურად ყველაზე აქტიურ სემენტს წარმოადგენენ, ამავე დროს მათი უმრავლესობა საბოლოოდ თავს ანებებს სამართალდარღვევებს და ღირსეულ მოქალაქეებად ყალიბდება. იუვენალურ იუსტიციას (Juvenile Justice – თარგმანი ინგლ. არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულება) დღევანდელი გადმოსახედიდან აქვს ხანგრძლივი და საინტერესო ისტორია. იუვენალებად ძველ რომში დღესასწაულზე იწოდებოდნენ ახალგაზრდობის ქაღალმერთები. არასრულწლოვან სამართალდამრღვევთა ისტორიული წარსული შეიძლება შეფასებულ იქნას, როგორც სასტიკი და უსამართლო. ასეთი შეფასება ეხება კაცობრიობის განვითარების ყველა ეპოქას – ანტიკური სამყაროდან და შუასაუკუნეებიდან მოყოლებული – ვიდრე XIX საუკუნის შუა პერიოდამდე.³ ჯერ კიდევ ანტიკური რომის კანონებში ვხვდებით არასრულწლოვანთა დაცვის წესებს, იმპერატორ იუსტინიანეს (ჩ.წ. მე-6 საუკუნე) დიგესტებში არის მე-4 ტიტული, რომელიც ეთმობა ოცდახუთ წლამდე ასაკის პირებს. „ეს ედიქტი პრეტორმა ბუნებით სამართლიანობის მიხედვით დაადგინა, რითაც მან ოცდახუთ წლამდე ასაკის პირების დაცვა იკისრა, რადგან ყველასათვის ცნობილია, რომ ამ ასაკის პირების კეთილგონიერება სუსტი და

მერყევი და მრავალ მზაკვრობას ექვემდებარება, ამ ედიქტით პრეტორი მათ დახმარებას შეჰპირდა“.⁴

ბავშვის უფლებების დაცვის პრობლემა, რომელიც შედგება არარულწლოვანთა მიმართ გამოყენებული სამართალწარმოების განსაკუთრებული მიდგომებისგან ახალი არ არის. ჯერ კიდევ რომის სამართალში და უფრო გვიანდელ სამართლებრივ აქტებში, შუა საუკუნეებში და მითუმეტეს ევროპული ქვეყნების კანონმდებლობაში XVIII—XIX ს. მიღებული იყო მცდელობები დაეცვათ არასრულწლოვანთა უფლებები და განერიდებინათ ისინი დასჯის სასტიკი მეთოდებისგან. იმპერატორ იუსტინიანეს დიგესტებში (ჩ.წ. VI ს), მეოთხე წიგნში ეს ყოველივე ამდაგვარადაა დასათაურებული: „25 წლამდე მიულწველი პირებისთვის“. პირველ თავში მოყვანილია რომის იურისტის – დომინიცია ულპიანას (ცხოვრობდა დაახლ. 170-228 წ.), პრეფექტი: ჭეშმარიტი სამართლიანობიდან გამომდინარე, ამ ედიქტის მეშვეობით დაცული იქნებიან ახალგაზრდები, ყველასთვის ცნობილია, რომ ამ ასაკის პირების გასამართლებამ უჩვენა, რომ ისინი დაუცველები არიან ბევრი ტყუილისგან, ამ დოკუმენტით მათ გაეწვიათ დახმარება თავდასაცავად. შეკითხვაზე – უნდა გაეწიოს თუ არა დახმარება მცირეწლოვანს, თუ მან გაუაზრებლად ჩაიდინა დანაშაული, ულიპიანი პასუხობს: „კანონდარღვევის შემთხვევაში არასრულწლოვნებს დახმარების სათხოვნელად მისვლას არ ურჩევს, რადგან მათ დახმარება არ გაეწვიათ, თუკი მათ ჩაიდინეს ქურდობა ან კანონდარღვევით გამოიწვიეს ზიანი“.⁵

თუ ვისაუბრებთ იმაზე, რა დაგვიტოვა ანტიკურმა სამყარომ და შუასაუკუნეებმა არასრულწლოვანთა დანაშაულისა და მათი სასამართლოს წინაშე პასუხისმგებლობის შესახებ, მაშინ დავასკვნით, რომ კანონებში საუბარი იყო მხოლოდ ბავშვებისა და მოზარდების დასჯაზე. მათი პროცესუალური

1 Перельман Х., 2013. Правоведение „Три аспекта справедливости“ №2 (307), Москва, გვ. 212.

2 ნოზაძე ლ., 2017, „იუვენალური იუსტიციის განვითარების ისტორიულ-სამართლებრივი ასპექტები“, „მაია ივანიძე – 50, საიუბილეო კრებული“, თბილისი გვ. 103.

3 ადლერი ფ., მიულერი გ.ო.ვ., & ლაუფერი ვ.ს., 2012. შედარებითი კრიმინოლოგია და სამართალდამცავი სისტემა ამერიკის შეერთებულ შტატებში. თბილისი, გვ. 67.

4 რომის სამართლის ძეგლები, 2013, გვ. 131.

5 იქვე.

სტატუსით იურისტები საკმაოდ გვიან დაინტერესდნენ. კანონის XII ცხრილში პირველად იყო ფორმულირებული პატიების პრინციპი. ის გვევლინებოდა მთავარ დოკუმენტად არასრულწლოვნების მიმართ, რომელიც ემსახურებოდა მათ გამართლებას. მასში განმარტებული იყო, რომ არასრულწლოვანს არ უნდა დანიშვნოდა სასჯელი ორ შემთხვევაში: 1) როდესაც დანაშაულის ჩამდენი ვერ აცნობიერებდა ჩადენილი დანაშაულის ხასიათს; 2) როდესაც დანაშაულებრივი ქმედება არ იყო ბოლომდე მიყვანილი.

არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების ჩვენეული სისტემის საწყისები კლასიკურ რომაულ სამართალში უნდა ვეძიოთ, საიდანაც ორი მიმართულება იკვეთება: პირველი უდავოდ სადამსჯელოა, მეორე კი მხარდამჭერი და საზედამხვედველო. პირველმა განაპირობა სრულწლოვანთა სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობის დაკისრება ბავშვებისათვის. შუა საუკუნეებში საეკლესიო სამართლის თანახმად, რომაული სამართლის კლასიფიკაციის შესაბამისად ბავშვების სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობის მიხედვით დაყოფამ დასრულებული ფორმა მიიღო, რაც შემდგომ საერთო სამართალშიც აისახა. მეორე მიმართულებაც სათავეს რომაული სამართლიდან იღებს. ესაა ზრუნვა მზრუნველობას მოკლებულ ბავშვებზე. რომში იმპერატორს, შუა საუკუნეებში კი მეფეს ან დედოფალს, შეეძლო გამოემჟღავნებინა „მშობლიური ძალაუფლება“ in colo parentis“ (მშობლების ნაცვლად მიეჩნია ისინი უღირსად) იმ ბავშვების მიმართ, რომლებიც ან გაჭირვებაში იყვნენ ჩავარდნილები, ან გზიდან გადაცდენის საფრთხე ემუქრებოდათ. მონარქის ეს ძალაუფლება საბოლოოდ შტატის მოსახლეობას გადაეცა და მისი წარმომადგენელი გახდა არასრულწლოვანთა სასამართლოს მოსამართლე.⁶

აღნიშნული პრინციპი დიდი ხნის განმავლობაში იყო გავრცელებული სხვადასხვა ქვეყანაში, რომელმაც მიიღო რომის სამართალი. მაგალითად, ფრანგი იურისტები მის არსებობას ითვლიან XII კანონის ცხრილიდან, დიდი ფრანგული რევიოლუციის (1789 წ) შემდეგ, არასრულწლოვნებს, რომელთაც მოერგოთ დასჯის პატიების პრინციპი, თანამედროვე დასავლელი იურისტები უწოდებენ „დაპატარავებულ უფროსებს“. მე-12 კანონის ცხრილით, არასრულწლოვნებისთვის, რომლებიც ფსიქიურად ვერ აცნობიერებდნენ მომხდარს, დასაშვები იყო სასჯელის შემცირება. ცნობილი ფრანგი უფლებათა მკვლევარი – ფილიპ რობერი, რომელიც იკვლევდა არასრულწლოვნების უფლებებს, ამ კანონს აფასებდა, „როგორც საფუძველს, რომლიდანაც წარმოიშვა შემდგომში არასრულწლოვანთა სისხლის-სამართლებრივი პასუხისმგებლობის პრინციპები.“⁷ შუასაუკუნეების ევროპაში, ბავშვის უფლებების დაცვის პრობლემა მწვავედ იდგა. მათ ისევე ეკისრებოდათ პასუხისმგებლობა, როგორც უფროსებს და მათ მიმართ გამოიყენებოდა უფროსებისთვის განკუთვნილი სასჯელის ყველა სახე. 1869 წელს, ბოსტონში, (მასაჩუსეტის შტატში) პირველად შეიქმნა არასრულწლოვანთა საქმეების განმხილველ მოსამართლეთა შეადგენლობა, ასევე იყო პირველი მცდელობა. მასზე პრობაციის რეჟიმის მიერთებისა, რომელიც ქმნიდა შესაძლებლობას ყოფილიყო ყველაზე მოქნილი მეთოდები არასრულწლოვან სამართალდამრღვევებთან ურთიერთობის. ამ პერიოდში, აშშ-ს ფედერალურმა კანონმა უკვე მოიცვა ჩანაწერი, რომელიც ამბობდა, რომ 16 წლამდე არასრულწლოვნების საქმეები უნდა განხილულიყო სრულ-

6 ადლერი ფ., მიულერი გ.ო.ვ., & ლაუფერი ვ.ს., 2012. შედარებითი კრიმინოლოგია და სამართალდამცავი

სისტემა ამერიკის შეერთებულ შტატებში. თბილისი გვ. 47.
7 Мельникова Э.Б., 2000 – „Ювенальная юстиция“, Учебное пособие для студентов юридических высших образовательных учреждений. - М.:Фонд НАН., Москва, гв. 176.

წლოვნებისგან განცალკევებით.⁸ თუმცა ეს ყოველივე, მხოლოდ ცალკეული მცდელობები იყო, რომლებიც არ ცვლიდა საერთო სურათს არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულებაში. პირველი სასამართლო, არასრულწლოვანთა მიმართ, ჩატარდა ავსტრალიაში (1890 წ.), შემდეგ კანადაში (1894 წ.) და ამერიკის შეერთებულ შტატებში უკვე 1899 წელს, ილინოისის შტატში, ჩიკაგოში და მისი მიზანი იყო, არა გაემართლებინა დამნაშავე, არამედ მიეღო გადაწყვეტილება, რომლებიც საუკეთესოდ შეესაბამება ბავშვისა და საზოგადოების ინტერესებს. თუმცა მოგვიანებით მიიჩნიეს, რომ „სამართლებრივი ცერემონიების“ სიმრავლე ხელს უშლიდა მძიმე დანაშაულების ეფექტურად და სწრაფად გახსნას. ამ დრომდე, ბავშვები და ახალგაზრდები, ითვლებოდნენ „მინიატურულ უფროსებად“. ისინი სასამართლოს გადაეცემოდნენ და მათი გასამართლება ხდებოდა ისევე, როგორც უფროსების. პროგრესული პერიოდის ეპოქაში, რომელიც მოიცავდა 1880-1920 წლებს, აქტიურად მოხდა იმიგრაცია და ამის პირდაპირპროპორციულად, უამრავი უპატრონო ბავშვი აღმოჩნდა ქუჩაში და ჩაება დანაშაულებრივ საქმიანობაში. თავდაპირველად, გასამართლებულ ბავშვებს სრულწლოვნებთან ერთად ათავსებდნენ, ხოლო მოგვიანებით, სოციალური აქტივისტები, კანონმდებლები და სხვა ოფიციალური პირები მიხვდნენ, რომ ბავშვები უფროსებისგან მხოლოდ უარყოფით მაგალითს აიღებდნენ და მოექცეოდნენ უარყოფითი გავლენის ქვეშ. არასრულწლოვანთა სასამართლოს პირველი მოსამართლეები მოქმედებდნენ პატრიის ფილოსოფიის მიხედვით. ეს ფილოსოფია გულისხმობს, რომ სახელმწიფოს შეუძლია იმოქმედოს, „როგორც მშობელმა“. სასამართლოებს მიეცა უფლება, სრულად ჩარეულიყვნენ, თუ ეს ბავშვის საუკეთესო

ინტერესების წინააღმდეგ არ იქნებოდა მიმართული. მოგვიანებით აღნიშნული ფილოსოფია გადაიხედა და ნელ-ნელა გაფართოვდა. იგი მუდმივად განიხილება სასამართლო სისტემაში. საქმეების სირთულემ კი უზრუნველყო არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების სისტემის დახვეწა და განვითარება.⁹ რა თქმა უნდა მართლმსაჯულების ეს ცვლილება არ იყო შემთხვევითი. იგი თავად იუვენალური იუსტიციის ისტორიამ მოამწიფა. მიუხედავად ამისა, აუცილებელი იყო განსაკუთრებული იმპულსი, რათა ნათელი გამხდარიყო, რომ არასრულწლოვანთა სპეციალური მართლმსაჯულების გარეშე უშედეგო იქნებოდა არასრულწლოვანთა დანაშაულთან ბრძოლა. იმპულსი კი აღმოჩნდა არასრულწლოვანთა დანაშაულების ზრდა XIX და XX საუკუნეების ევროპაში. ავსტრალიის, კანადის და აშშ-ს მაგალითი აიღეს სხვა ქვეყნებმა და მოკლე პერიოდში უკვე შეიქმნა არასრულწლოვანთა სასამართლოები ირლანდიაში (1904 წ.), ეგვიპტეში (1904 წ.), ინგლისსა და უელსში (1905 წ.), გერმანიაში (1907-1908 წ.წ.), საფრანგეთში (1914 წ.), იტალიაში (1908 წ.) და ა.შ. დღესდღეობით იუვენალური სასამართლოები ფუნქციონირებს მსოფლიოს 60-ზე მეტ ქვეყანაში. მიუხედავად ამისა, თავიდანვე გამოიკვეთა განსხვავებული მიდგომა სხვადასხვა ქვეყნების სამართალში. ძირითადად ჩამოყალიბდა ორი მიმართულება: 1) ავტონომიური სასამართლო, რომელიც არ იყო საერთო სასამართლოსთან კავშირში; 2) საერთო სასამართლოს სისტემაში შემავალი და არასრულწლოვანთა საქმეების გადახედვის ფუნქციის მქონე. პირველ მიმართულებას მიეკუთვნებოდა: აშშ, კანადა, ინგლისი, ბელგია, საფრანგეთი, საბერძნეთი და ა. შ. გერმანიაში, ავსტრალიაში, პორტუგალიასა და ესპანეთში, არასრულწლოვანთა საქმეების განმხილველი სასამართლო შედიოდა

8 Sobie M., 1981, The Juvenile Offender Act: Effectiveness and Impact on the New York Juvenile Justice System, 26 N.Y.L. Sch. L. Rev. 677, გვ. 677.

9 Development of The juvenile Justice System, FindLaw. 2015. <<http://criminal.findlaw.com/juvenile-justice/development-of-the-juvenile-justice-system.htm>> (25.08.2016)

საერთო სასამართლოს სისტემაში, რომელსაც არ ჰქონდა ისეთი ეფექტი არასრულწლოვანთა დანაშაულთან ბრძოლაში, როგორც პირველ მიმართულებას.

არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების სისტემა ვითარდებოდა, რაც შეეხება იუვენალური იუსტიციის თანამედროვე მიდგომას, ბევრად მკვეთრადაა გამოხატული არასრულწლოვანის ინტერესები, გამომდინარე იქიდან, რომ მთელი არასრულწლოვანთა სასამართლო პროცესის განმავლობაში, ცენტრალურ ფიგურად გვევლინება მოსამართლე და არასრულწლოვანი. პროცესის მაქსიმალური ინდივიდუალიზაცია, სასამართლოს როლს ბევრად კონკრეტულს ხდის არასრულწლოვანის და მთლიანად, საზოგადოების წინაშე.

ბავშვის უფლებების დეკლარაციაში, რომელიც გაეროს გენერალური ასამბლეის 1959 წლის 20 ნოემბრის რეზოლუციითა გამოცხადებული ნათქვამია, რომ – „კაცობრიობამ ბავშვებს ყველაფერი საუკეთესო უნდა შესთავაზოს, მათ შორის მართლმსაჯულება“. არასრულწლოვანთა დანაშაულობასთან ბრძოლის მცირე ისტორიული მიმოხილვაც მოწმობს იმას, რომ პრაქტიკულად ყველა ეტაპზე კანონდარღვევათა თავიდან აცილება განიხილება, როგორც მთავარი და მეტად ეფექტური მიმართულება, სისხლის სამართლის სასჯელთა გამოყენების შემცირება და შესაბამისად, პრევენციული ღონისძიებების სფეროს გაფართოება, ხოლო არასრულწლოვანთა დანაშაულობის პრევენცია ყოველთვის იყო ნებისმიერი სახელმწიფოს სისხლის

სამართლის პოლიტიკის შემადგენელი ნაწილი და სახელმწიფოს ერთ-ერთ პრიორიტეტული ამოცანა.

და ბოლოს, დასკვნით შეგვიძლია ვთქვათ, რომ დღეს ბავშვთა დამნაშავეობის პრობლემისადმი ორი განსხვავებული მიდგომა არსებობს. პირველი საკმაოდ მცირე ასაკიდან მათ პატიმრობაში მიცემას ითვალისწინებს, ხოლო მეორე – გაეროს ბავშვთა უფლებების კონვენციის შესაბამისად, ცდილობს თავი აარიდოს კრიმინალიზაციას და იპოვოს პატიმრობის ალტერნატიული გზები. რამდენიმე უფლებასშორის კონფლიქტის არსებობისას კი მიგვაჩნია, რომ უპირატესობა უნდა მიენიჭოს არასრულწლოვანის საუკეთესო ინტერესებს. საუკეთესო გამოსავალი ყველა სიტუაციიდან სწორედ საუკეთესო ინტერესების პრიორიტეტულობის პრინციპის შესაბამისად მოქმედებაა.¹⁰

ამასთან, დღევანდელი გადმოსახედიდან, როდესაც ვსაუბრობთ კანონთან კონფლიქტში მყოფ არასრულწლოვანზე მართლმსაჯულების სიტემაში, თუკი მათ ისტორიულ წარსულს გადავხედავთ, ვრწმუნდებით, რამდენი ბრძოლა გახდა საჭირო, რომ არასრულწლოვანთა შესახებ კანონმდებლობა დახვეწილიყო და მიეღო დღევანდელი სახე. დღესდღეობით კი, სწორედ ეფექტური „არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების“ სისტემის დამსახურებაა მთელი რიგი არასრულწოვნებისა, რომლებიც არ მოხვდნენ გისოსებს მიღმა.

10 Freeman M.A., 2007. Commentary on the United Nations Convention on the Rights of the Child, Article 3, Best Interests of the Child, Leiden, Boston, გვ. 37.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. ბავშვის უფლებათა კონვენცია 1989, 2017 წლის აპრილის მდგომარეობით. <https://matsne.gov.ge>.
2. Protecting the rights of children in conflict with the law, 2014. programme and advocacy experiences from member organizations of the inter-agency coordination panel on juvenile justice, 2017 წლის აპრილის მდგომარეობით. <https://cdn.penalreform.org/wp-content/uploads/2013/06/man-2005-V7-childrens-rights-en.pdf>.

LEGAL PROCEEDINGS FOR JUVENILES IN THE HISTORICAL CONTEXT

Elene Kavtuashvili

*PhD Candidate at the University of Georgia,
European Teaching University, Assistant
Caucasus International University, Faculty of law, Assistant*

KEY WORDS: Justice, Child, History

RESUME

Crime is a normal phenomenon, and none of the societies can fully get rid of it. Children differ from adults in physical and psychological development. Because of this difference, when a child encounters a law, his fault is less. These and other differences lead to the independent existence of a juvenile justice system.

The article "Legal proceedings for minors in a historical context" discusses the historical past of the trial of minors. It is a merit of the past that the system "Justice system for minors" is formed today and thanks to it we have a lot of juveniles who do not get behind bars.

NOTES:

1. Perelman X., 2013, Jurisprudence, "Three aspects of justice" №2 (307), Moscow, p.212. (In Russian)
2. Nozadze L., 2017, "Historical-Legal Aspects of Juvenile Justice Development", "Maya Ivanidze -50, Jubilee Collection", Tbilisi, p. 103. (In Georgian)
3. Adler F., Muller G.V., & Lauper V., 2012, Comparative Criminology and Law Enforcement System in the United States. Tbilisi, p. 67. (In Georgian)
4. Roman law monuments, 2013, p. 131. (In Georgian)
5. There.

6. Adler F., Muller G.V., & Lauper V., 2012. Comparative Criminology and Law Enforcement System in the United States. Tbilisi, p. 47. (In Georgian)
7. Melnikova E.B., 2000 – “Juvenile Justice”, Textbook for students of legal higher educational institutions. -M.: NAN. Fund, Moscow, p.176. (In Russian)
8. Sobie M., 1981, The Juvenile Offender Act: Effectiveness and Impact on the New York Juvenile JusticeSystem, 26 N.Y.L. Sch. L. Rev. 677, p. 677. (In English)
9. Development of The juvenile Justice System,FindLaw. 2015. <<http://criminal.findlaw.com/juvenile-justice/development-of-the-juvenile-justice-system.htm>>. (In English)
10. Freeman M.A., 2007 Commentary on the United Nations Convention on the Rights of the Child, Article 3, Best Interests of the Child, Leiden, Boston, p.37. (In English)

BIBLIOGRAPHY:

1. Convention on the rights of the child of 1989, the Edition of the April 2017. <https://matsne.gov.ge>. (In Georgian)
2. Protecting the rights of children in conflict with the law, 2014. Programme and advocacy experiences from member organizations of the inter-agency coordination panel on juvenile justice, april 2017. <https://cdn.penalreform.org/wp-content/uploads/2013/06/man-2005-V7-childrens-rights-en.pdf>. (In English)